

Бигэргэтэбин:

Быракааннаабы култуура
уонна спорт киинин дириэктэрэ
С.И.Саввинова
2026 с.

Сөбүлэхэбин:

«Быракаан нэһилиэгэ»
Тыа сириг түөлбөтүн баһылыга
А.А.Оконосов
2026 с.

**Арасыһыйаҥа Сомоҕолоһуу, СӨ Култуура, Үөһээ Бүлүү улуусугар Үөрэҕириг
систимэтэ төрүттэммитэ 150, Быракаан нэһилиэгэ тэриллитэ 35 сылларыгар
анаммыт Үрүн тунах ыһыаҕын аймах-уруу икки ардыларыгар ытыттар
«Өбүгэм тирэҕэ-төрөөбүт дойдум» - күрэх балаһыанньата:**

Тэрийээччилэр: - Быракаан нэһилиэгин дьаалтата.
- Төрүт култуура уонна спорт киинэ

Күнэ – дьыла: 2026 сыл, бэс ыйын 20 күнэ.

Ытыттар сирэ: Ыһыахтыыр площадка.

Күрэх усулуобуйата: Ыһыахха Быракаан нэһилиэгин олохтоохторо уонна биир
дойдулаахтарбыт кытталлар.

Күрэх сыала- соруга:

Үүнэр көлүөнэ ыччат төрөөбүт төрүт түөлбөтинэн кин туттуутун ситиһии, аҕа
көлүөнэлиин сибээһин бөбүргөтүүтэ түмсүүлээх буолуутугар иитии;

**Күрэххэ аймахтыы дьон кытталлар. (Кийинтэр, күтүөттэр, балтылар, убайдар,
санастар уо.д.а)**

Оскуола оҕото 5 кылаасан - 9 кылааска дылы (1кыыс, 1 уол);

Эдэр ыччат 18-35 саастаахтар (1 кыыс, 1 уол);

35- 55 саастаах орто көлүөнэ (1 дьахтар, 1 эр киһи);

55 – үөһэ (1 дьахтар, 1 эр киһи);

КҮРЭХ ТҮҮҮМЭХТЭРЭ

1 түһүмэх: «Төрүттүүр төрүт түһүлгэм»

Күрэххэ кыттааччылар бар дьоннорун түмэр сирдэринэн түһүлгэ буолар. Түһүлгэ сахалыы
сиэргэ олобуран кизгэтиилэрэ, иһиттээх, хомуостаах, саламалаах, аймах – дьон туһунан
кэпсиир стэндэлээбэ бийирэнэр.Түһүлгэни билиһиннэриигэ сааһыттан тутулуга суох
ким баҕар кэпсиир.

2 түһүмэх: «Утум» уус- уран быыстапка

Бу түһүмэххэ аймахтар уус- уран быыстапканы туруораллар. Быыстапка оноһуктарыгар
аймах- билэ бүтүүн оноһуктара турар. **Быыстапканы билиһиннэрэр, кэпсиир күрэххэ
кыттааччылартан сааһыттан тутулуга суох киһи кэпсиир.**

3 түһүмэх: «Саргылаах сахам мааны танаһа- омугум ураты бэлиэтэ»

Хайысхалар:

1. Дьиз кэргэн аныгылыы стилизованнай сахалыы танастара.

2. Дьиз кэргэн ыһыахха кэтэр маанылаах сахалыы танаһа

Кыттааччылар ханнык баҕарар хайысханы көрдөрүүхтэрин соп. Сахалыы танаһы
көрдөрүү бириэмэтэ 5 мүнүүтэттэн тахсыа суохтаах.

(кыттааччылар танастарын – саптарын билиһиннэрэр тизкиһи, добуһуолу эрдэттэн суруйан
ытааччыларга биэрэллэр, добуһуолун биэрэллэр)

4 түһүмэх: «Хотун Бүлүү оһуохайа дуорайдын» оһуохай күрэбэ
Аймахтан икки кыттааччы кыттар. Оскуола оҕото 5 кылаастан - 9 кылааска дылы (кыһыттан уолуттан тутулуга суох, улахан киһи сааһыттан тутулуга суох бэлэмнэнэн кэлбит оһуокайдарын этэллэр. Оһуокай этээччилэр улуус, республика таһымыгар оһуохай күрэбэр кыттыбатах буолуохтаахтар. Түһүлгэтигэр 10 тан итэбэһэ суох кынат дьоннордоох буолара ирдэнэр.

5 түһүмэх: «Сайылык оонньуулар» эстафета
Бастагы эргимтэбэ дьахтар аймаҕа кыттар.

1. 55 саастан үөһэ дьахталлар былаат, халат, саппыкы кэтэн баран суурэллэр, танастарын орто көлүөнэ дьахтарыгар биэрэллэр.
2. 35-55 сааһыгар дылы былаат, халат, саппыкы кэтэн баран быа өрөр барытын оҕоҕо биэрэр.
3. 5-9 кылааска дылы кыргыттар былаат, халат, саппыкы, быа, уулаах биедэрэлээх сүүрэр, уутун бэлэмнэниллибит билээгэбэ кутар.
4. 18-35 саастаах ыччат көлүөнэ былаат, халат, саппыкы, быа, уулаах билээгэлээх тачканы соһон суурэллэр.

Туттуллар тэриллэр: Былаат, саппыкы сизэрэй доширак, халат фермерскай, (кулууп) быа (кулууп) биедэрэ 7 литрдаах тимир биедэрэ, үүт соһор тачка, билээгэ обычнай тимир.

Иккис эргимтэбэ эр дьон аймаҕа кыттар.

1. 55 саастан үөһэ эр дьон бэргэһэ, хорсоох, замоктаах камуфляж кэтэн баран тыылаах рюкзактаах сүүрэллэр орто көлүөнэ киһитигэр биэрэр.
2. 35-55 сааһыгар дылы эр дьон бэргэһэ, хорсоох, замоктаах камуфляж, тыылаах рюкзактын ылан, тыыны урдэрэр, ыччат көлүөнэ киһитигэр биэрэр.
3. 18-35 саастаах ыччат дьон бэргэһэ, хорсоох, замоктаах камуфляж, рюкзактаах, тыылаах эрдэ бэлэмнэниллибит куул мончуугун ылан, эрдэ бэлэмнэниллибит оҕоҕо биэрэр.
4. 5-9 кылааска дылы уолаттар куул мончуугун ыһан баран хомуйан сүүрэр.

Туттулар тэриллэр. Бэргэһэ, хорсоох, замоктаах камуфляж (үөһэ өттө), биир киһи олорор эрэһинэ тыы, рюкзак, куул мончуук.

Эстафетаҕа кыттар инвентарьдары аймахтар бэлэмнээн кэлэллэр.

Сыаналааһын.

«Өбүгэм тирэбэ-төрөөбүт дойдум» - күрэби анал Дьүүллүүр Сүбэ сыаналыыр.

Күрэх түһүмэхтэринэн уопсай түмүк тахсар. 1,2,3 миэстэ олохтонолор ону таһынан анал ааттар.

Сиһилии билсэр тф - 89656761370